

Forslag til endringer i konfliktrådsloven, straffeloven, straffeprosessloven mv., strafferettslige sanksjoner og tvangsmidler for ungdom

Vi i Landsforeningen for barnevernsbarn (LFB) ønsker å takke for muligheten til å svare på denne høringen og er glade for at departementet setter fokus på nye virkemidler for å forebygge ungdomskriminalitet og videreutvikle de eksisterende ungdomsreaksjonene. Det er dog noen forslag vi ønsker å særlig kommentere i høringsnotatet.

Bruk av tvangsmidler ved gjennomføring av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging

I høringsnotatet fra departementet er det lagt frem forslag om å innføre en rekke nye muligheter for bruk av ulike tvangsmidler under gjennomføring av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging. Departementet foreslår et oppholdsforbud med elektronisk kontroll for ungdommer, som en type varetektssurrogat (jf. straffeloven § 52 c nytt fjerde ledd og femte ledd og § 184 nytt sjettede ledd). Vi er glade for at departementet foreslår alternativ for en eventuell fengsling av ungdommer. Samtidig stusser vi over at det er ungdomskoordinatoren som skal kunne ilegge elektroniske kontrolltiltak overfor ungdommen. Det kan føre til at tilliten til ungdomskoordinatoren svekkes, som i utgangspunktet skal være til hjelp og følge opp ungdommen. Det er også et veldig inngripende tiltak, som bør kunne bringes inn for retten eller for et domstollignende organ.

Det har også vært snakk om å utvide § 222c i straffeprosessloven til å gjelde ungdom mellom 15 - 18 år (og ikke kun under 15 år slik det er i dag). Det vil føre til

at ungdom kan få oppholdsforbud på et bestemt sted i inntil seks måneder, dersom det er en grunn til å tro at oppholdet på stedet øker faren for at ungdommen begår en straffbar handling. Vi mener at intensjonen bak forslaget er god, spesielt når vi ser hvordan flere ungdommer i dag begår kriminelle handlinger blant annet på grunn av tilhørighet og eierskap til sitt boområde.

Vi bemerker dog også konsekvenser av en slik utvidelse av lovhjemmelen, som at vedtaket om oppholdsforbudet kun kan bli bragt inn for retten dersom ungdommens verge samtykker til dette, og ikke om ungdommen selv ønsker det. Dette mener vi påvirker ungdommens rettssikkerhetsgarantier. Det er heller ikke presisert hvor stort areal et vedtak om oppholdsforbud skal omfatte, og slik er det en fare for at ungdommen blir ekskludert fra hele sentrum, forebyggende arenaer eller områder der jevnaldrende møtes for å gjøre lekser og slappe av. Vi ønsker og anbefaler derfor at departementet gir ungdommen mulighet til å bringe vedtaket inn for domstolen selv, og at det settes rammer rundt hva slags og hvor stort område et vedtak om oppholdsforbud kan gjelde.

Innholdet i de strafferettslige sanksjonene

Det er som oftest kommunene og de lokale tjenestene som har ansvaret for ungdomsstraffen- og oppfølgingen. Derfor er det viktig at lokale tiltak styrkes, spesielt ettersom konfliktrådene ikke har egne tiltak (jf. s. 6 i høringsnotatet). Departementet foreslår å lovfeste koordineringsgruppa (KOG). Vi mener at et godt tverrfaglig samarbeid er viktig for å følge opp ungdommen på en god måte (jf. adgang til å dele taushetsbelagt informasjon hvis særlig nødvendig, § 22c i den nye konfliktrådsloven). Samtidig mener vi at det bør presiseres hvem medlemmene i denne gruppen skal være og deres ansvarsoppgaver i gruppen. Dette kommer ikke særlig frem i høringsnotatet. Barneverntjenesten har allerede et krevende mandat, og det bør derfor ses nærmere på hvilke rolle de skal ha i koordineringsgruppen og om disse oppgavene skal være lovpålagte.

Vi savner dog utredning fra departementet om innholdet i straffen, ettersom det fremdeles ser ut som at det vil avhenge av det lokale tilbudet hvor ungdommen er bosatt. Vi er kjent med at det er store variasjoner i hvilke tiltak som inngås i straffereaksjoner på tvers av landet. Det mener vi kan føre til store ulikheter i innholdet av straffen, og at ungdommer som begår kriminalitet ikke får samme mulighet til oppfølging. Det kommer også frem i høringsnotatet (s. 6) at mange ungdommer som gjennomfører ungdomsstraff- og oppfølging ikke får den hjelpen de har behov for. Vi ønsker derfor at departementet ser nærmere på innholdet i ungdomsstraff og ungdomsoppfølging, og om det bør være noen minimumstiltak i straffegjennomføringen som tilbys over alt i landet, uavhengig av hvor ungdommen bor for å unngå store geografiske forskjeller og for å gi flest mulig unge lovbrytere tilpasset straffereaksjon.

Forslag om egnethetsvurdering istedenfor samtykke

Vi i LFB er veldig opptatte av barn og ungdoms medvirkning, og vi mener at en egnethetsvurdering ikke bør erstatte samtykke. Det er viktig at ungdommen får medvirke hele veien, det mener vi ikke blir ivare tatt her. Dersom departementet ønsker å erstatte samtykke med noe annet, må det gjøres en grundigere vurdering da vi mener det som er foreslått i denne høringen ikke er godt nok.

På vegne av Landsforeningen for barnevernsbarn

Silje Sveum

Styreleder

Aisha Aziz

Styremedlem